

ความเคลื่อนไหว แรงงานเด็ก

ไตรมาส 3

เดือนกรกฎาคม - กันยายน

พ.ศ. 2564

กสร. 4/2565

สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

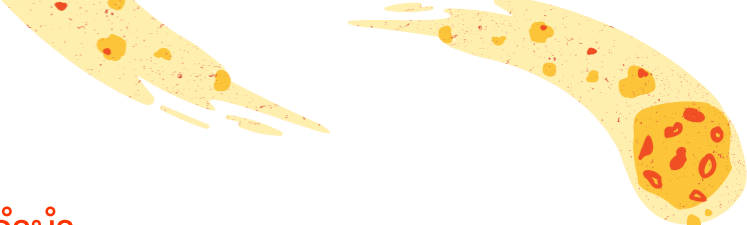

วิสัยทัศน์

แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี
ได้รับความเป็นธรรมอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

พันธกิจ

- ยกระดับคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยในการทำงาน
- สร้างเสริมภาคเครือข่ายจากทุกภาคส่วนในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการทำงานที่มีคุณค่า
- พัฒนาการบริการบริหารจัดการด้านคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการแรงงาน
- พัฒนาองค์กรและบุคลากรให้มีสมรรถนะสูงและมีธรรมาภิบาล

คำนำ

รายงานความเคลื่อนไหวแรงงานเด็ก ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564 ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลภาวะการทำงานของแรงงานเด็กที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ จำนวนแรงงานเด็ก จำแนกตามขนาดสถานประกอบการ ระดับการศึกษา ประเภทกิจการ ประเภทอาชีพ ชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์ และระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน ประเมินการอัตราการมีส่วนร่วมของแรงงานเด็กในภาคเอกชน รายงานการจ้างลูกจ้างเด็ก การตรวจคุ้มครองแรงงานเด็ก ผลการดำเนินคดีและเปรียบเทียบปรับ คดีแรงงานเด็ก และผลการดำเนินงานที่สำคัญ

วิธีการวิเคราะห์ของรายงานฉบับนี้ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้นำข้อมูลจากโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักร ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยทำการประมวลผลข้อมูลภาวะการทำงานของแรงงานเด็กที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ และกลุ่มลูกจ้างเอกชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งถือเป็นแรงงานเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 รวมถึงนำข้อมูลจากระบบสารสนเทศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน มาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ที่ได้สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแนวทางในการกำกับดูแลการใช้แรงงานเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสมตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่นำเสนอนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องตามสมควร

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ธันวาคม 2564

สารบัญ

คำนำ	(ก)
สารบัญ	(ข)
สารบัญตาราง	(ค)
บทสรุปผู้บริหาร	1
บทนำ	2
นิยามความหมายของแรงงานเด็ก	5
ข้อกำหนดของการใช้แรงงานเด็ก ตามอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 138 และฉบับที่ 182	6
กฎหมายเพื่อการคุ้มครองแรงงานเด็ก	9
ภาวะการทำงานของแรงงานเด็ก ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564	12
รายงานการจ้างลูกจ้างเด็ก ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564	22
การตรวจคุ้มครองแรงงานเด็ก ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564	24
ผลการดำเนินคดีและเปรียบเทียบปรับ คดีแรงงานเด็ก ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564	26
ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564	31

สารบัญตาราง

ค

ตารางที่ 1	จำนวนกำลังแรงงาน จำแนกตามสถานภาพการทำงานแรงงาน ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564	12
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของผู้มีงานทำที่เป็นเด็ก (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภาค ประเภทอุตสาหกรรม อาชีพ สถานภาพ การทำงาน ชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์ และระดับค่าจ้างใน การทำงาน/เดือน ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564	13
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของลูกจ้างในภาคเอกชนที่เป็นเด็ก (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ระดับ การศึกษา ภาค ประเภทอุตสาหกรรม อาชีพ ชั่วโมงการทำงาน/ สัปดาห์และระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564	18
ตารางที่ 4	จำนวนของผู้มีงานทำที่เป็นเด็กที่อยู่ในกำลังแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) จำแนกตามการเรียนและการทำงาน ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564	21
ตารางที่ 5	จำนวนการแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก และการแจ้งสิ้นสุดการจ้างลูกจ้าง เด็กตามมาตรา 45 (1) และมาตรา 45 (3) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครอง แรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2563 และ 2564	23
ตารางที่ 6	จำนวนสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงาน ที่มีการใช้แรงงานเด็ก ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2563 และ 2564	25
ตารางที่ 7	จำนวนสถานประกอบกิจการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2563 และ 2564	25

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 8	จำนวนการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงาน เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติ คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564	26
ตารางที่ 9	จำนวนการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบการที่มีการจ้างเด็ก อายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ไม่แจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กต่อพนักงาน ตรวจแรงงานภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา 45 แห่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564	28

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานความเคลื่อนไหวแรงงานเด็ก ไตรมาส 3 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

1

ผลการสำรวจภาวะการทำงานของแรงงานเด็ก (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) ในไตรมาส 3 ปี 2564 พบว่า จากผู้อยู่ในกำลังแรงงานที่เป็นเด็ก จำนวน 183,700 คน จำแนกเป็นผู้มีงานทำ จำนวน 165,689 คน ผู้ว่างงาน จำนวน 16,812 คน และผู้รอฤดูกาลจำนวน 1,199 คน ทั้งนี้ เมื่อจำแนกผู้มีงานทำตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า อยู่นอกภาคเกษตรกรรม และในภาคเกษตรกรรม จำนวน 74,229 คน และ 91,460 คน (ร้อยละ 44.8 และ 55.2) ตามลำดับ และพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 90.9 ทำงาน 1 – 48 ชั่วโมง/สัปดาห์ หากพิจารณาเฉพาะที่เป็นลูกจ้างในภาคเอกชน ซึ่งมีจำนวน 49,514 คน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่นอกภาคเกษตรกรรม จำนวน 33,971 คน ร้อยละ 68.6 ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน (พนักงาน/คนงานทั่วไป) จำนวน 26,175 คน (ร้อยละ 52.8) ทั้งนี้ จากข้อมูลผู้อยู่ในกำลังแรงงานที่เป็นเด็กทั้งหมด จำนวน 183,700 คน พบว่า มีเด็กทำงาน จำนวน 165,689 คน จำแนกเป็นทำงานอย่างเดียว จำนวน 131,347 คน (ร้อยละ 79.27) และเรียนและทำงาน จำนวน 34,342 คน (ร้อยละ 20.73)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระบบสารสนเทศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พบว่า ในไตรมาส 3 ปี 2564 มีสถานประกอบกิจการที่มีการใช้แรงงานเด็ก จำนวน 5,620 แห่ง ลูกจ้างเด็ก จำนวน 11,815 คน โดยในช่วงเวลาดังกล่าวมีสถานประกอบกิจการแจ้งการจ้างแรงงานเด็ก ตามแบบ คร.2 จำนวน 555 แห่ง มีการว่าจ้างลูกจ้างเด็กทำงาน จำนวน 1,349 คน เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และ 41.6 ตามลำดับ มีสถานประกอบกิจการแจ้งสิ้นสุดการจ้างแรงงานเด็ก ตามแบบ คร.4 จำนวน 245 แห่ง ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 70.0 และลูกจ้างเด็กสิ้นสุดจากการทำงานในสถานประกอบกิจการ จำนวน 529 คน ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 75.7 และจากผลการตรวจคุ้มครองแรงงาน พบว่าจากสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจทั้งหมด 3,936 แห่ง ลูกจ้าง 136,346 คน ในจำนวนนี้เป็นสถานประกอบกิจการที่มีการใช้แรงงานเด็ก 34 แห่ง ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 38.2 และลูกจ้างเด็กผ่านการตรวจ 134 คน ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 25.6

ทั้งนี้ ในไตรมาส 3 ปี 2564 มีการขออนุมัติดำเนินคดีอาญาสถานประกอบกิจการที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 จำแนกรายมาตรา ดังนี้ มาตรา 44 จำนวน 2 คดี มาตรา 45 จำนวน 3 คดี ซึ่งมีการเปรียบเทียบปรับนายจ้างจำแนกรายมาตรา ดังนี้ มาตรา 45 จำนวน 1 คดี ค่าปรับเป็นเงินจำนวน 1,000 บาท

บทนำ

2

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาและจัดการใช้แรงงานเด็ก โดยเฉพาะการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย 4 รูปแบบ ได้แก่ การบังคับใช้แรงงาน การค้าประเวณีหรือผลิตสื่อลามก การใช้แรงงานเด็กในกิจกรรมที่ผิดกฎหมายโดยเฉพาะยาเสพติด และการให้เด็กทำงานที่มีลักษณะหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จิตใจ ความปลอดภัย หรือศีลธรรม ซึ่งกรมฯ ได้ดำเนินการตามมาตรการในการคุ้มครองแรงงานเด็กอย่างเคร่งครัด อาทิเช่น กำหนดเป้าหมายให้พนักงานตรวจแรงงานทั่วประเทศเข้าตรวจแรงงานในสถานประกอบกิจการต่าง ๆ ที่มีการใช้แรงงานเด็กอายุ 15 – 17 ปี อย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการใช้แรงงานเด็กผิดกฎหมาย การรับคำร้องกรณีการละเมิดสิทธิด้านแรงงาน การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด โดยการดำเนินคดีทุกคดีหากพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก การจัดพิธีประกาศเจตนารมณ์และลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กและแรงงานบังคับในกิจการสินค้าประเภทกุ้ง ปลา อ้อย และเครื่องนุ่งห่ม กับ 13 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับกิจการดังกล่าว เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของภาครัฐและเอกชนไทย ที่จะดูแลคุณภาพชีวิตแรงงานให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การส่งเสริมความรู้กฎหมายแรงงาน และสิทธิด้านแรงงานให้แก่เด็กในสถานศึกษาผ่านโครงการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็กด้านแรงงาน รวมทั้งการผสมผสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็ก เช่น การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และรณรงค์การใช้แรงงานเด็ก

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (เดือนตุลาคม 2563 – กันยายน 2564) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน มีแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานเด็กที่สำคัญตามแผนงานยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

1.1 แผนงานยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์

เพื่อบริหารจัดการให้แรงงานต่างด้าวและบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยเข้าสู่ระบบการทำงานอย่างถูกต้อง และได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย และดำเนินการให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็ก สตรี แรงงานไทย แรงงานต่างด้าว และแรงงานประมง ปลอดภัยจากขบวนการค้ามนุษย์ โดยดำเนินการภายใต้ 2 โครงการ ได้แก่

1) โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงานและการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย กิจกรรมหลัก คือ ส่งเสริม พัฒนา และกำกับดูแลให้แรงงานที่เป็นกลุ่มเสี่ยงได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย โดยมุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงานในกิจการกลุ่มเสี่ยง ด้วยการตรวจสอบสถานประกอบกิจการกลุ่มเสี่ยงต่อการจ้างแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ แรงงานขัดหนี้ และการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน เพื่อคุ้มครองแรงงานในสถานประกอบกิจการกลุ่มเสี่ยงไม่ให้มีการใช้แรงงานบังคับ การใช้แรงงานเด็กผิดกฎหมาย หรือการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน และเพื่อคุ้มครองแรงงานเด็กให้มีสภาพการจ้างและสภาพการทำงานที่ดี ตลอดจนเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์การต่อต้านการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน และการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

2) โครงการคุ้มครองสิทธิแรงงานประมงทะเล กิจกรรมหลัก คือ กำกับ ดูแล แรงงานในเรือประมงทะเลให้ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย เป็นการบูรณาการตรวจคุ้มครองแรงงานในเรือประมงทะเลในพื้นที่ 22 จังหวัดติดทะเล โดยมีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงานและการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีมาตรการที่ชัดเจน และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และ (2) เพื่อคุ้มครองแรงงานในเรือประมงทะเลไม่ให้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน และได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน

2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

2.1 แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ผลผลิตที่ 1 สถานประกอบกิจการปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานและแรงงานได้รับสิทธิตามกฎหมายแรงงาน

1) ส่งเสริมความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน
เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานให้แก่เด็กก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน รวมถึงสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับลักษณะและสภาพการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย การบังคับใช้แรงงาน และการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

2) การรณรงค์ในวันต่อต้านการใช้แรงงานเด็กโลก วันที่ 12 มิถุนายน
เพื่อสร้างความตระหนักรู้และเห็นความสำคัญในเรื่องแรงงานเด็กให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันทุกภาคส่วน ทั้งนายจ้าง ลูกจ้าง ประชาชนทั่วไป รวมถึงเด็ก และร่วมมือกันแก้ปัญหาให้ประสบความสำเร็จต่อไป

รายงานผลการวิเคราะห์การใช้แรงงานเด็กในประเทศไทย ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564 ฉบับนี้ ได้นำเสนอข้อมูลภาวะการทำงานของแรงงานเด็กที่มีอายุ 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ภาค ประเภทอุตสาหกรรม ประเภทอาชีพ สถานภาพการทำงาน ชั่วโมงการทำงาน และระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน รวมถึงผู้มีงานทำที่เป็นเด็กที่อยู่ในกำลังแรงงาน จำแนกตามการเรียนรู้และการทำงาน ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแนวทางในการกำกับดูแลการใช้แรงงานเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสมตามที่กฎหมายกำหนด

นิยามความหมายของแรงงานเด็ก

แรงงานเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 หมายถึง เด็กที่มีอายุ 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี ทำงานโดยมีนายจ้างและได้รับค่าจ้างตอบแทนจากการทำงาน

แรงงานเด็ก ตามมาตรฐานแรงงานไทย (มรท.8001-2563) หมายถึง บุคคลที่มีอายุ ตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ได้ให้คำนิยามของแรงงานเด็ก ตามอนุสัญญาฉบับที่ 138 กำหนดอายุขั้นต่ำของการใช้แรงงานเด็ก โดยจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี หรืออาจกำหนดอายุขั้นต่ำเป็น 14 ปี (ต้องแจ้งเหตุผลในการคงอายุขั้นต่ำ 14 ปีไว้ และวันที่จะยกเลิกอายุขั้นต่ำ) และสำหรับอายุขั้นต่ำของแรงงานเด็กในงานที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย หรือศีลธรรม ต้องไม่ต่ำกว่า 18 ปี หรืออาจมีการจ้างงานตั้งแต่อายุ 16 ปีได้ โดยมีเงื่อนไขว่า สุขภาพ ความปลอดภัย และศีลธรรม จะต้องได้รับความคุ้มครองอย่างเต็มที่ และได้รับการฝึกอบรมเฉพาะด้านในสาขางานที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ

บทบัญญัติอนุสัญญานี้ใช้บังคับในกิจการการทำเหมืองแร่และทำเหมืองหิน การผลิต การก่อสร้าง การไฟฟ้า ก๊าซและการประปา บริการสุขภาพ การขนส่ง คลังสินค้า การสื่อสาร การเพาะปลูกและกิจการทางการเกษตรอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ทำการผลิตเพื่อจุดประสงค์ทางการค้า ยกเว้นการผลิตภายในครอบครัวและการผลิตขนาดเล็กเพื่อการบริโภคภายในท้องถิ่นและไม่มีการจ้างคนงานเป็นประจำ อนุสัญญานี้ไม่ใช้บังคับกับงานที่เกิดขึ้นเพื่อการบริโภค

ข้อกำหนดการใช้แรงงานเด็ก

ตามอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 138 และฉบับที่ 182

6

การใช้แรงงานเด็กเป็นปัญหาสังคมที่มีความสำคัญ การกระทำบางอย่างต่อตัวแรงงานเด็กถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งประชาคมโลกพยายามกดดันไม่ให้มีการใช้แรงงานเด็กและไม่ให้มีการกระทำทารุณต่อแรงงานเด็กในประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยด้วย

การคุ้มครองแรงงานเด็กนั้น องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้กำหนดมาตรฐานและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองแรงงานเด็ก ซึ่งประกอบด้วยอนุสัญญาหลัก ดังนี้

1. อนุสัญญาฉบับที่ 138 ว่าด้วยอายุขั้นต่ำ ค.ศ. 1973 (Convention no. 138 concerning the Minimum Age, 1973) มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) โดยมีข้อกำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องดำเนินนโยบายแห่งชาติเพื่อ

ก) ยกเลิกการใช้แรงงานเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มอายุขั้นต่ำในการจ้าง

ข) กำหนดอายุขั้นต่ำในการจ้างงานไว้ไม่ต่ำกว่าอายุที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ และในกรณีใด ๆ ก็ตามต้องไม่ต่ำกว่า 15 ปี และอาจกำหนดอายุขั้นต่ำเป็น 14 ปีได้ แต่ต้องแจ้งถึงเหตุผลในการยังคงอายุขั้นต่ำไว้ 14 ปี หรือวันที่จะยกเลิกอายุขั้นต่ำนั้น

ค) อายุขั้นต่ำในการจ้างงานอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย หรือศีลธรรมของผู้เยาว์ ต้องไม่ต่ำกว่า 18 ปี หรืออนุญาตให้มีการจ้างงานตั้งแต่อายุ 16 ปี ได้โดยมีเงื่อนไขว่าสุขภาพ ความปลอดภัย และศีลธรรมของผู้เยาว์ที่เกี่ยวข้องต้องได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่ และผู้เยาว์ได้รับการสอนหรือได้รับการฝึกอาชีพเฉพาะด้านในสาขางานที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ

ง) บทบัญญัติของอนุสัญญาต้องนำมาใช้บังคับกับกิจการต่อไปนี้ ได้แก่ การทำเหมืองแร่ และการทำเหมืองหิน การผลิต การก่อสร้าง การไฟฟ้า แก๊สและการประปา บริการสุขภาพ การขนส่ง คลังสินค้าและการสื่อสาร การเพาะปลูกและกิจการทางการเกษตรอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ทำการผลิตเพื่อจุดประสงค์ทางการค้า แต่ยกเว้นการผลิตภายในครอบครัว และการผลิตขนาดเล็กเพื่อการบริโภคภายในท้องถิ่น และไม่มีการจ้างคนงานเป็นประจำ

จ) อนุสัญญานี้ไม่ใช่บังคับกับงานที่เด็กและผู้เยาว์กระทำในโรงเรียนเพื่อการศึกษาทั่ว ๆ ไป การศึกษาทางอาชีวหรือทางเทคนิค หรือในสถาบันฝึกอบรมอื่น ๆ

ฉ) กฎหมายหรือกฎระเบียบภายในประเทศอาจอนุญาตให้มีการจ้างงานหรือการทำงานของผู้คนอายุ 13 ถึง 15 ปี ในงานเบาได้ ซึ่งเป็นงานที่ไม่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือการพัฒนาหรือไม่ส่งผลเสียต่อการศึกษา

ช) อาจยอมให้มีข้อยกเว้นเพื่อการเข้าร่วมในการแสดงทางศิลปะ โดยได้รับใบอนุญาตเป็นราย ๆ ไป ใบอนุญาตที่ออกให้ต้องจำกัดจำนวนชั่วโมงทำงาน และกำหนดเงื่อนไข ซึ่งการจ้างแรงงานหรือการทำงานนั้นได้รับอนุญาต

ลักษณะของอนุสัญญาฉบับที่ 138 จะมีลักษณะของการกำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับเด็กเข้าทำงาน โดยเป็นเกณฑ์ที่มีลักษณะทั่วไปสำหรับทุกประเภทงาน นอกจากนี้ยังกำหนดให้ประเทศสมาชิกผู้ให้สัตยาบันต้องกำหนดนโยบายแห่งชาติ เพื่อเป็นการประกันการใช้แรงงานเด็กที่เป็นธรรมและคำนึงถึงการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจของแรงงานเด็กเป็นหลัก โดยเป็นอนุสัญญาที่เชื่อมต่อมาตรการทางด้านแรงงานเข้ากับมาตรการทางการศึกษา อย่างไรก็ตาม องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้ออกข้อเสนอแนะฉบับที่ 146 ว่าด้วยการกำหนดอายุขั้นต่ำที่อนุญาตให้จ้างทำงาน (Recommendation no. 146 concerning Minimum Age for Admission to Employment) มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) แนนท่ายอนุสัญญาฉบับที่ 138 โดยข้อเสนอแนะดังกล่าวได้กำหนดมาตรการเสริมของรายละเอียดในการกำหนดอายุขั้นต่ำ รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายแห่งชาติของประเทศสมาชิก โดยเน้นให้ประเทศสมาชิก ปรับปรุงมาตรฐานหรือเงื่อนไขในการรับแรงงานเด็กเข้าทำงาน โดยเพิ่มอายุขั้นต่ำเป็น 16 ปี ในทุกประเภทของงานโดยปราศจากเงื่อนไข แต่เนื่องจากในสภาพปัจจุบัน ประชาคมโลกยังมีความหลากหลายและมีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จึงทำให้มาตรการต่าง ๆ ในการคุ้มครองแรงงานเด็กยังไม่สามารถใช้บังคับได้อย่างเข้มงวด ทำให้เกิดเงื่อนไขและข้อยกเว้นในการดำเนินการตามมาตรการคุ้มครองแรงงานเด็กขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

2. อนุสัญญาฉบับที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันที เพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก ค.ศ. 1999 (Convention no. 182 concerning the Worst Forms of Child Labour, 1999) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) โดยมีข้อกำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องดำเนินการเพื่อการห้ามและการขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก โดยฉับพลันในฐานะเป็นเรื่องเร่งด่วน และคำว่า "เด็ก" ต้องหมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ส่วน "รูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก" ประกอบด้วย

- ก) รูปแบบทั้งปวงของระบบทาส หรือแนวปฏิบัติที่คล้ายคลึงกับระบบทาส แรงงานเกณฑ์หรือบังคับ รวมทั้งการเกณฑ์หรือบังคับเด็กเพื่อใช้ในการต่อสู้ด้วยอาวุธ
- ข) การใช้ การจัดหา หรือการเสนอเด็กเพื่อการค้าประเวณี เพื่อการผลิตสื่อลามกอนาจาร หรือเพื่อการแสดงลามกอนาจาร
- ค) งานที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย หรือศีลธรรมของเด็ก ประเทศสมาชิกต้องดำเนินการที่มีกำหนดเวลาและมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความสำคัญของการศึกษาในการขจัดแรงงานเด็กเพื่อ
- ก) ป้องกันการจ้างงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก
- ข) จัดให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นโดยตรงและเหมาะสม เพื่อให้เด็กพ้นออกจากรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก และเพื่อการฟื้นฟูและการบูรณาการทางสังคมของเด็ก

ค) ให้มั่นใจว่า เด็กทั้งปวงที่ออกจากรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก สามารถได้รับการศึกษาพื้นฐานและการฝึกอบรมอาชีพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หากเป็นไปได้และเหมาะสม

ง) ระบุและให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความเสี่ยงเป็นพิเศษได้

จ) คำนึงถึงสถานการณ์พิเศษของเด็กหญิง

ประเทศสมาชิกต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือกันและกันในการให้บทบัญญัติของอนุสัญญานี้เป็นผล โดยอาศัยความช่วยเหลือหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งการให้การสนับสนุนเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม การให้การสนับสนุนโครงการจัดความยากจนให้หมดไป และการให้การสนับสนุนการศึกษาทั่วไป

กฎหมายเพื่อการคุ้มครองแรงงานเด็ก

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็ก คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 โดยมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองแรงงานเด็กเกี่ยวกับเงื่อนไขการจ้าง สภาพการทำงาน การพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิต ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

9

1. เงื่อนไขการจ้าง

♦ **อายุขั้นต่ำของลูกจ้างเด็ก** กฎหมายกำหนดว่าห้ามจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง
♦ **การขออนุญาต การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี (แต่ไม่ต่ำกว่า 15 ปี)** นายจ้างต้องปฏิบัติ ดังนี้

- 1) แจ้งการจ้างเด็กต่อพนักงานตรวจแรงงานภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เด็กเข้าทำงาน
- 2) ทำบันทึกสภาพการจ้างที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมโดยเก็บไว้ ณ สถานประกอบกิจการ หรือสำนักงานของนายจ้าง พร้อมให้พนักงานตรวจแรงงานตรวจได้ในเวลาทำการ
- 3) แจ้งสิ้นสุดการจ้างเด็กต่อพนักงานตรวจแรงงานภายใน 7 วัน นับแต่วันที่เด็กออกจากงาน

♦ **งานที่ห้ามลูกจ้างเด็กทำ** ห้ามมิให้นายจ้างให้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- 1) งานหลอม เป่า หล่อ หรือรีดโลหะ
- 2) งานปั๊มโลหะ
- 3) งานเกี่ยวกับความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน เสียง และแสงที่มีระดับแตกต่างจากปกติ อันอาจเป็นอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 4) งานเกี่ยวกับสารเคมีที่เป็นอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 5) งานเกี่ยวกับจุลชีวันเป็นพิษ ซึ่งอาจเป็นเชื้อไวรัส แบคทีเรีย รา หรือเชื้ออื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 6) งานเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ วัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟ เว้นแต่ทำงานในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 7) งานขับหรือบังคับรถยกหรือปั้นจั่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 8) งานใช้เลื่อยเดินด้วยพลังไฟฟ้าหรือเครื่องยนต์
- 9) งานที่ต้องทำไต่ดิน ไต่ฝ้า ในถ้ำ อุโมงค์ หรือปล่องในภูเขาไฟ
- 10) งานที่เกี่ยวกับกัมมันตภาพรังสี ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 11) งานทำความสะอาดเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ที่กำลังทำงาน
- 12) งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่สิบเมตรขึ้นไป
- 13) งานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

♦ **สถานที่ห้ามเด็กทำงาน** ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในสถานที่ดังต่อไปนี้

- 1) โรงฆ่าสัตว์
- 2) สถานที่เล่นการพนัน
- 3) สถานเต็นรำ รำวง หรือร่อนเงิ้ง
- 4) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บําเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า หรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอนหรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้า
- 5) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2. สภาพการจ้าง

♦ **เวลาพักของลูกจ้างเด็ก** เมื่อลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทำงานมาแล้วไม่เกิน 4 ชั่วโมง นายจ้างต้องให้พักไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงติดต่อกัน แต่ใน 4 ชั่วโมงนั้นจะต้องให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กมีเวลาพักตามที่นายจ้างกำหนด

♦ **เวลาที่ห้ามลูกจ้างเด็กทำงาน** ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในระหว่าง 22.00 น. ถึง 06.00 น. (เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือ)

♦ **การทำงานล่วงเวลาและการทำงานในวันหยุด** ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด

♦ **พิกัดน้ำหนักการยกของ** ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทำงานยก แบก หาม หาบ ทุ่น ลาก หรือเข็นของหนักเกินอัตราน้ำหนักตามที่กำหนดในกฎกระทรวง คือ สำหรับเด็กอายุ 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี เพศหญิง ไม่เกิน 20 กิโลกรัม เพศชาย ไม่เกิน 25 กิโลกรัม

♦ **การคุ้มครองเกี่ยวกับค่าจ้าง** ห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างของลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กให้แก่บุคคลอื่น และถ้านายจ้างจ่ายเงินหรือประโยชน์ตอบแทนล่วงหน้าก่อนมีการจ้าง ขณะแรกจ้าง หรือก่อนงดการจ่ายค่าจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก บิดามารดา หรือผู้ปกครองมิให้ถือว่าเป็นการจ่ายหรือรับค่าจ้างสำหรับลูกจ้างเด็กนั้น และห้ามมิให้นายจ้างนำเงินหรือประโยชน์ตอบแทนดังกล่าวมาหักจากค่าจ้างซึ่งต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กตามกำหนดเวลา

♦ **เงินประกัน** ห้ามมิให้นายจ้างเรียกหรือรับเงินประกันเพื่อการใด ๆ จากฝ่ายลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก

3. การพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิต

การพัฒนาและการส่งเสริม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิต และการทำงานของลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก ให้สิทธิลาเพื่อเข้าประชุม สัมมนา อบรม รับการฝึก หรือ ลาเพื่อการอื่น ซึ่งจัดโดยองค์กรของรัฐหรือเอกชนที่อธิบดีเห็นชอบ และให้นายจ้างจ่ายค่าจ้าง ให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลาแต่ปีหนึ่งต้องไม่เกิน 30 วัน

ภาวะการทำงานของแรงงานเด็ก

ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564

12

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้นำข้อมูลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรที่วราชาณาจักร ไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติมาประมวลผลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะการทำงานของแรงงานเด็ก (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) โดยพบว่าในไตรมาสที่ 3 ปี 2564 ประเทศไทยมีผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 38,641,395 คน ในจำนวนนี้เป็นแรงงานเด็ก จำนวน 183,700 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ของกำลังแรงงานทั้งหมด โดยจำแนกเป็นผู้มีงานทำ 165,689 คน ผู้ว่างงาน 16,812 คน และเป็นผู้รอฤดูกาล 1,199 คน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนกำลังแรงงาน จำแนกตามสถานภาพการทำงานแรงงาน
ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564

สถานภาพแรงงาน	Q3/2564	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวมผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	38,641,395	100
▶ เด็ก	183,700	0.5
▶ ผู้ใหญ่	38,457,695	99.5
ผู้มีงานทำ	37,705,742	100
▶ เด็ก	165,689	0.4
▶ ผู้ใหญ่	37,540,053	99.6
ผู้ว่างงาน	871,266	100
▶ เด็ก	16,812	1.9
▶ ผู้ใหญ่	854,454	98.1
ผู้รอฤดูกาล	64,387	100
▶ เด็ก	1,199	1.9
▶ ผู้ใหญ่	63,188	98.1

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มผู้มีงานทำที่เป็นเด็ก จำนวน 165,689 คน จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 124,269 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 และเพศหญิง จำนวน 41,420 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า มีสถานภาพโสด มากที่สุด จำนวน 141,513 คน รองลงมา มีสถานภาพสมรส (ไม่จดทะเบียน) จำนวน 22,278 คน คิดเป็นร้อยละ 85.4 และ 13.5 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด จำนวน 100,030 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4 รองลงมา มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีจำนวน 55,131 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 เมื่อจำแนกตามภาค พบว่า อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด มีจำนวน 57,221 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมา เป็นภาคใต้มีจำนวน 32,746 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 เมื่อจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า อยู่ในภาคเกษตรกรรม จำนวน 91,460 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 และนอกภาคเกษตรกรรม จำนวน 74,229 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า เป็นผู้ประกอบอาชีพ ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตร ป่าไม้ และประมงมากที่สุด จำนวน 73,229 คน คิดเป็น ร้อยละ 44.2 รองลงมา เป็นผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน มีจำนวน 36,082 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 เมื่อจำแนกตามสภาพการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง มีจำนวน 97,612 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 รองลงมา เป็นลูกจ้างเอกชน จำนวน 49,514 คน คิดเป็น ร้อยละ 29.9 เมื่อจำแนกตามชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์ พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติงาน 1 – 48 ชั่วโมง จำนวน 150,673 คน คิดเป็นร้อยละ 90.9 ของกลุ่มจำนวนตัวอย่างทั้งหมด และเมื่อ จำแนกกระดัดค่าจ้างในการทำงาน/เดือน พบว่า ได้รับค่าจ้างอยู่ในช่วง 5,501 – 10,000 บาท มากที่สุด จำนวน 26,394 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้มีงานทำที่เป็นเด็ก (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภาค ประเภทอุตสาหกรรม อาชีพ สถานภาพการทำงาน ชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์ และระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564

จำแนกตาม	Q3/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
ยอดรวม	165,689	100	26,260	50,561	88,868
เพศ					
▶ ชาย	124,269	75.0	17,771	38,159	68,339
▶ หญิง	41,420	25.0	8,489	12,402	20,529

จำแนกตาม	Q3/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
สถานภาพสมรส					
▶ โสด	141,513	85.4	25,335	42,703	73,475
▶ สมรส (จดทะเบียน)	1,052	0.6	-	850	202
▶ สมรส (ไม่จดทะเบียน)	22,278	13.5	925	7,008	14,345
▶ แยกกันอยู่	846	0.5	-	-	846
ระดับการศึกษา					
▶ ไม่มีการศึกษา	3,388	2.0	163	1,217	2,008
▶ ก่อนประถมศึกษา	3,149	1.9	1,283	766	1,100
▶ ประถมศึกษา	55,131	33.3	15,544	18,746	20,841
▶ มัธยมศึกษาตอนต้น	100,030	60.4	9,270	29,599	61,161
▶ มัธยมศึกษาตอนปลาย	3,392	2.0	-	-	3,392
▶ การศึกษาอื่น ๆ	134	0.1	-	-	134
▶ ไม่ทราบระดับการศึกษา	465	0.3	-	233	232
ภาค					
▶ กรุงเทพมหานคร	4,525	2.7	-	2,940	1,585
▶ 5 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ	7,696	4.6	-	305	7,391
▶ กลาง	30,979	18.7	7,237	9,207	14,535
▶ เหนือ	32,522	19.6	4,275	9,949	18,298
▶ ตะวันออกเฉียงเหนือ	57,221	34.5	8,366	18,740	30,115
▶ ใต้	32,746	19.8	6,382	9,420	16,944
ประเภทอุตสาหกรรม					
ในภาคเกษตรกรรม	91,460	55.2	16,979	28,334	46,147
▶ การเกษตร การป่าไม้ และการประมง	91,460	55.2	16,979	28,334	46,147
นอกภาคเกษตรกรรม	74,229	44.8	9,281	22,227	42,721
▶ การผลิต	14,506	8.8	717	2,720	11,069
▶ การไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	299	6.6	-	-	299

จำแนกตาม	Q3/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
นอกภาคเกษตรกรรม (ต่อ)					
▶ การก่อสร้าง	10,928	16.7	680	3,181	7,067
▶ การขายส่ง การขายปลีก	27,795	0.7	6,199	9,490	12,106
▶ การขนส่ง และสถานที่ เก็บสินค้า	1,152	8.9	-	-	1,152
▶ กิจกรรมโรงแรมและบริการ ด้านอาหาร	14,741	0.1	1,224	6,031	7,486
▶ กิจกรรมบริการทางการเงิน และการประกันภัย	98	0.2	-	65	33
▶ กิจกรรมการให้เช่า การจ้างงานและสนับสนุน การดำเนินงาน	369	0.2	-	77	292
▶ สุขภาพ การดูแลเรื่อง ที่พักอาศัย	1,206	0.7	-	-	1,206
▶ ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	926	0.6	-	103	823
▶ กิจกรรมบริการด้านอื่น	1,983	1.2	461	334	1,188
▶ กิจกรรมการจ้างงาน ในครัวเรือนส่วนบุคคล	226	0.1	-	226	-
อาชีพ					
▶ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ	183	0.1	-	-	183
▶ เจ้าหน้าที่เทคนิคและ ผู้ประกอบวิชาชีพ ที่เกี่ยวข้องกับด้านต่าง ๆ	550	0.3	-	-	550
▶ เสมียน	445	0.3	-	65	380
▶ พนักงานบริการและ ผู้จำหน่ายสินค้า	29,846	18.0	6,306	7,994	15,546
▶ ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือ ในด้านการเกษตร ป่าไม้ และประมง	73,229	44.2	12,938	23,202	37,089

จำแนกตาม	Q3/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
อาชีพ (ต่อ)					
▶ ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	20,845	12.6	2,042	6,838	11,965
▶ ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	4,509	2.7	-	1,701	2,808
▶ ผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน	36,082	21.8	4,974	10,761	20,347
สถานภาพการทำงาน					
▶ ทำงานส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	16,369	9.9	1,892	5,594	8,883
▶ ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง	97,612	58.9	15,707	30,801	51,104
▶ ลูกจ้างรัฐบาล	1,206	0.7	-	-	1,206
▶ ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	988	0.6	688	-	300
▶ ลูกจ้างเอกชน	49,514	29.9	7,973	14,166	27,375
ชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์					
▶ 0 ชั่วโมง	1,602	1.0	-	1,046	556
▶ 1 ถึง 48 ชั่วโมง	150,673	90.9	24,622	45,256	80,795
▶ 49 ชั่วโมงขึ้นไป	13,414	8.1	1,638	4,259	7,517
ระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน					
▶ ไม่เกิน 2,500 บาท	5,383	3.2	1,857	1,674	1,852
▶ 2,501 – 5,500 บาท	15,023	9.1	4,022	4,127	6,874
▶ 5,501 - 10,000 บาท	26,394	15.9	2,484	6,452	17,458
▶ ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป	4,905	3.0	297	1,912	2,696
▶ ไม่ตอบแบบสำรวจ	113,984	68.8	17,600	36,396	59,988

หมายเหตุ : 1. ผู้ตอบแบบสำรวจ หัวข้อ ระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน มีจำนวน 51,705 คน

2. 5 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ ประกอบด้วย จังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร
3. ภาคเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน พะเยา เชียงราย แม่ฮ่องสอน นครสวรรค์ อุทัยธานี กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร และเพชรบูรณ์

- หมายเหตุ (ต่อ) : 4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร ชัยภูมิ อำนาจเจริญ บึงกาฬ หนองบัวลำภู ขอนแก่น อุดรธานี เลย หนองคาย มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร
5. ภาคกลาง ประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์
6. ภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดนครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี ระนอง ชุมพร สงขลา สตูล ตรัง พัทลุง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มลูกจ้างในภาคเอกชนที่เป็นเด็ก จำนวน 49,514 คน พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 38,794 คน คิดเป็นร้อยละ 78.3 และเป็นเพศหญิง จำนวน 10,720 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า มีสถานภาพโสดมากที่สุด จำนวน 40,534 คน รองลงมา มีสถานภาพสมรส (ไม่จดทะเบียน) จำนวน 7,285 คน คิดเป็นร้อยละ 81.9 และ 14.7 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษา จำนวน 29,877 คน และ 17,053 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3 และ 34.4 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามภาค พบว่า ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในภาคใต้ และภาคกลาง จำนวน 15,310 คน และ 13,892 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 และ 28.1 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่นอกภาคเกษตรกรรม จำนวน 33,971 คน คิดเป็นร้อยละ 68.6 และอยู่ในภาคเกษตรกรรมเพียง 15,543 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน และเป็นช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 26,175 คน และ 9,689 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 และ 19.6 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์ พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติงาน 1 – 48 ชั่วโมง จำนวน 45,776 คน คิดเป็นร้อยละ 92.4 ของกลุ่มจำนวนตัวอย่างทั้งหมด และเมื่อจำแนกกระดบค่าจ้างในการทำงาน/เดือน พบว่า ได้รับค่าจ้างอยู่ในช่วง 5,501 – 10,000 บาท มากที่สุด จำนวน 25,438 คน คิดเป็นร้อยละ 51.4 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของลูกจ้างในภาคเอกชนที่เป็นเด็ก (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภาค ประเภทอุตสาหกรรม อาชีพ ชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์ และระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564

จำแนกตาม	Q3/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
ยอดรวม	49,514	100	7,973	14,166	27,375
เพศ					
▶ ชาย	38,794	78.3	6,737	9,456	22,601
▶ หญิง	10,720	21.7	1,236	4,710	4,774
สถานภาพสมรส					
▶ โสด	40,534	81.9	7,973	11,321	21,240
▶ สมรส (จดทะเบียน)	849	1.7	-	849	-
▶ สมรส (ไม่จดทะเบียน)	7,285	14.7	-	1,996	5,289
▶ แยกกันอยู่	846	1.7	-	-	846
ระดับการศึกษา					
▶ ไม่มีการศึกษา	1,436	2.9	162	878	396
▶ ก่อนประถมศึกษา	339	0.7	-	226	113
▶ ประถมศึกษา	17,053	34.4	4,041	7,138	5,874
▶ มัธยมศึกษาตอนต้น	29,877	60.3	3,770	5,924	20,183
▶ มัธยมศึกษาตอนปลาย	675	1.4	-	-	675
▶ การศึกษาอื่น ๆ	134	0.3	-	-	134
ภาค					
▶ กรุงเทพมหานคร	3,135	6.3	-	1,550	1,585
▶ 5 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ	2,172	4.4	-	304	1,868
▶ กลาง	13,892	28.1	1,767	5,176	6,949
▶ เหนือ	4,290	8.7	767	384	3,139
▶ ตะวันออกเฉียงเหนือ	10,715	21.6	1,871	1,841	7,003
▶ ใต้	15,310	30.9	3,568	4,911	6,831

จำแนกตาม	Q3/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
ประเภทอุตสาหกรรม					
ในภาคเกษตรกรรม	15,543	31.4	5,544	3,952	6,047
▶ การเกษตร การป่าไม้ และการประมง	15,543	31.4	5,544	3,952	6,047
นอกภาคเกษตรกรรม	33,971	68.6	2,429	10,214	21,328
▶ การผลิต	7,527	15.2	604	2,117	4,806
▶ การก่อสร้าง	6,546	13.2	439	1,104	5,003
▶ การขายส่ง การขายปลีก	12,212	24.7	1,386	4,381	6,445
▶ การขนส่ง และสถานที่ เก็บสินค้า	826	1.7	-	-	826
▶ กิจกรรมโรงแรม และบริการ ด้านอาหาร	4,408	8.9	-	1,910	2,498
▶ กิจกรรมบริการทางการเงิน และการประกันภัย	98	0.2	-	65	33
▶ กิจกรรมการให้เช่า การจ้างงาน และสนับสนุนการดำเนินงาน	369	0.7	-	77	292
▶ ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	649	1.3	-	-	649
▶ กิจกรรมบริการด้านอื่น	1,110	2.2	-	334	776
▶ กิจกรรมการจ้างงาน ในครัวเรือนส่วนบุคคล	226	0.5	-	226	-
อาชีพ					
▶ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ	183	0.4	-	-	183
▶ เสมียน	445	0.9	-	65	380
▶ พนักงานบริการและผู้จำหน่าย สินค้า	7,028	14.2	475	2,012	4,541
▶ ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้าน การเกษตรป่าไม้และประมง	2,828	5.7	1,910	269	649
▶ ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้อง	9,689	19.6	1,228	2,015	6,446

จำแนกตาม	Q3/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
▶ ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงาน และเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการประกอบ	3,166	6.4	-	821	2,345
▶ ผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน	26,175	52.8	4,360	8,984	12,831
ชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์					
▶ 0 ชั่วโมง	820	1.7	-	265	555
▶ 1 ถึง 48 ชั่วโมง	45,776	92.4	7,401	12,727	25,648
▶ มากกว่า 49 ชั่วโมง	2,918	5.9	572	1,174	1,172
ระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน					
▶ ไม่เกิน 2,500 บาท	5,384	10.9	1,857	1,675	1,852
▶ 2,501 – 5,500 บาท	13,787	27.8	3,335	4,127	6,325
▶ 5,501 – 10,000 บาท	25,438	51.4	2,484	6,452	16,502
▶ ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป	4,905	9.9	297	1,912	2,696

- หมายเหตุ : 1. 5 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ ประกอบด้วย จังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร
 2. ภาคเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน พะเยา เชียงราย แม่ฮ่องสอน นครสวรรค์ อุทัยธานี กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร และเพชรบูรณ์
 3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร ชัยภูมิ อำนาจเจริญ บึงกาฬ หนองบัวลำภู ขอนแก่น อุดรธานี เลย หนองคาย มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร
 4. ภาคกลาง ประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์
 5. ภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดนครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี ระนอง ชุมพร สงขลา สตูล ตรัง พัทลุง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

เมื่อพิจารณาจากจำนวนเด็กที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด จำนวน 183,700 คน พบว่ามีเด็กที่ทำงานทั้งหมด จำนวน 165,689 คน แบ่งเป็น ทำงานอย่างเดียว จำนวน 131,347 คน และเรียนและทำงาน จำนวน 34,342 คน (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนของผู้มีงานทำที่เป็นเด็กที่อยู่ในกำลังแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) จำแนกตามการเรียนและการทำงาน ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564

เพศ	เด็กที่อยู่ในกำลังแรงงาน	เด็กที่มีงานทำ (คน)		
		เด็กที่ทำงานทั้งหมด	เรียนและทำงาน	ทำงานอย่างเดียว
รวมทั้งสิ้น	183,700	165,689	34,342	131,347
▶ ชาย	138,426	124,269	19,754	104,515
▶ หญิง	45,274	41,420	14,588	26,832

รายงานการจ้างลูกจ้างเด็ก ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564

22

➤ การแจ้งการจ้าง/สิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก

◆ การแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก

ในไตรมาส 3 (ก.ค. – ก.ย.) พ.ศ. 2564 พบว่า มีสถานประกอบกิจการที่มีการแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก ตามมาตรา 45 (1) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ทั้งหมด 555 แห่ง เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีสถานประกอบกิจการที่มีการแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก 521 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.5 และมีลูกจ้างเด็กทำงานในสถานประกอบกิจการ 1,349 คน เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีลูกจ้างเด็กทำงานในสถานประกอบกิจการ 953 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 (ตารางที่ 5)

◆ การแจ้งสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก

ในไตรมาส 3 (ก.ค. – ก.ย.) พ.ศ. 2564 พบว่า มีสถานประกอบกิจการที่มีการแจ้งสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก ตามมาตรา 45 (3) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 (คร.4) ทั้งหมด 245 แห่ง ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีสถานประกอบกิจการที่มีการแจ้งสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก 816 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 70.0 และมีลูกจ้างเด็กสิ้นสุดจากการทำงานในสถานประกอบกิจการ 529 คน ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีลูกจ้างเด็กสิ้นสุดจากการทำงานในสถานประกอบกิจการ 2,179 คน คิดเป็นร้อยละ 75.7 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนการแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก และการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก ตามมาตรา 45 (1) และมาตรา 45 (3) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2563 และ 2564

การแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก และการแจ้งสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก	ปี พ.ศ.	
	2563	2564
การแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก		
☑️ สถานประกอบกิจการ (แห่ง)	521	555
☑️ ลูกจ้างเด็ก (คน)	953	1,349
การแจ้งสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก		
☑️ สถานประกอบกิจการ (แห่ง)	816	245
☑️ ลูกจ้างเด็ก (คน)	2,179	529

ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564

การตรวจคุ้มครองแรงงานเด็ก ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564

24

ในไตรมาส 3 (ก.ค. - ก.ย.) พ.ศ. 2564 มีสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงานทั้งหมด 3,936 แห่ง ลูกจ้าง 136,346 คน พบว่า เป็นสถานประกอบกิจการที่มีการใช้แรงงานเด็ก 34 แห่ง ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีสถานประกอบกิจการผ่านการตรวจและมีการใช้แรงงานเด็ก 55 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 38.2 และลูกจ้างเด็กผ่านการตรวจ 134 คน ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีลูกจ้างเด็กผ่านการตรวจ 180 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 (ตารางที่ 6)

ผลการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน พบว่า มีสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงานและปฏิบัติไม่ถูกต้อง 4 แห่ง ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงานและปฏิบัติไม่ถูกต้อง 21 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.0 ซึ่งไม่มีสถานประกอบกิจการใดปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีสถานประกอบกิจการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก 1 แห่ง ได้แก่ เรื่องการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีเป็นลูกจ้าง การแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก เวลาการทำงาน และการให้เด็กยกของหนักเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด คิดเป็นร้อยละ 100.0 (ตารางที่ 7)

สรุป จากข้อมูลการตรวจแรงงานในไตรมาส 3 (ก.ค. - ก.ย.) พ.ศ. 2564 พบว่า มีสถานประกอบกิจการที่มีการใช้แรงงานเด็กร้อยละ 0.9 ของสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจทั้งหมด และมีลูกจ้างเด็กร้อยละ 0.1 ของจำนวนลูกจ้างที่ผ่านการตรวจแรงงานทั้งหมด

ตารางที่ 6 จำนวนสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงานที่มีการใช้แรงงานเด็ก
ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2563 และ 2564

สถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงาน ที่มีการใช้แรงงานเด็ก	ปี พ.ศ.	
	2563	2564
☑ สถานประกอบกิจการ (แห่ง)	55	34
☑ ลูกจ้างเด็ก (คน)	180	134

ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564

ตารางที่ 7 จำนวนสถานประกอบกิจการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก
ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2563 และ 2564

สถานประกอบกิจการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	ปี พ.ศ.	
	2563	2564
☑ สถานประกอบกิจการ (แห่ง)	1	-
☑ ลูกจ้างเด็ก (คน)	20	-

ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564

ผลการดำเนินคดีและเปรียบเทียบปรับ คดีแรงงานเด็ก ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564

26

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง

ในไตรมาส 3 (ก.ค. - ก.ย.) พ.ศ. 2564 มีการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบการกิจการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 โดยสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานครพื้นที่ 2 จำนวน 1 คดี 3 ราย และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดชัยนาท 1 คดี 2 ราย รวมทั้งสิ้น 2 คดี 5 ราย โดยนิติกร/พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ขออนุมัติดำเนินคดีนายจ้างโดยการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนทั้ง 2 คดี 5 ราย ซึ่งปัจจุบันอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวน (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564

หน่วยงาน		ขออนุมัติดำเนินคดี		ผลการดำเนินคดี		
		คดี	ผู้ถูกกล่าวหา (ราย)	เปรียบเทียบปรับ		ร้องทุกข์กล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวน (คดี)
				คดี	ค่าปรับ (บาท)	
ส่วนกลาง	สรพ.2	1	3	-	-	1
ส่วนภูมิภาค	สสค.ชัยนาท	1	2	-	-	1
รวม		2	5	-	-	2

- หมายเหตุ : 1. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 44 กำหนดว่า ห้ามนายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง
2. สรพ.2 หมายถึง สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานครพื้นที่ 2 (รับผิดชอบพื้นที่ เขตจอมทอง พุente บางขุนเทียน บางบอน และราษฎร์บูรณะ)
3. สสค. หมายถึง สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ไม่แจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กต่อพนักงานตรวจแรงงาน ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

27

ในไตรมาส 3 (ก.ค. - ก.ย.) พ.ศ. 2564 มีการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบการกิจการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ไม่แจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กต่อพนักงานตรวจแรงงานภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 โดยสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดตราด จำนวน 1 คดี 1 ราย สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระแก้ว จำนวน 1 คดี 2 ราย และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 1 คดี 3 ราย รวมทั้งสิ้น 3 คดี 6 ราย

คดีของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดตราด นายจ้างได้รับทราบข้อกล่าวหาและยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างนิติกร/พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งหนังสือให้นายจ้างมาชำระค่าปรับ

คดีของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระแก้ว นายจ้างได้รับทราบข้อกล่าวหาแต่ไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ นิติกร/พนักงานเจ้าหน้าที่จึงขออนุมัติดำเนินคดีนายจ้าง โดยการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ต่อมาพนักงานสอบสวนได้ส่งเรื่องให้เปรียบเทียบปรับ ผู้ถูกกล่าวหายินยอมรับสารภาพผิดและยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ ซึ่งค่าปรับเป็นเงินจำนวน 1,000 บาท และผู้ถูกกล่าวหาได้ชำระค่าปรับเรียบร้อยแล้ว คดีเป็นที่สุด

สำหรับคดีของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดอุทัยธานี นายจ้างได้รับทราบข้อกล่าวหาแต่ไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ นิติกร/พนักงานเจ้าหน้าที่จึงขออนุมัติดำเนินคดีนายจ้าง โดยการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ปัจจุบันอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวน (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนการดำเนินคดีอาชญาสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ไม่แจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กต่อพนักงานตรวจแรงงานภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564

หน่วยงาน		ขออนุมัติดำเนินคดี		ผลการดำเนินคดี		
		คดี	ผู้ถูกกล่าวหา (ราย)	เปรียบเทียบปรับ		ร้องทุกข์กล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวน (คดี)
				คดี	ค่าปรับ (บาท)	
ส่วนกลาง	สสค.ตราด	1	1	1	(อยู่ระหว่างส่ง หนังสือให้นายจ้าง มาชำระค่าปรับ)	-
	สสค.สระแก้ว	1	2	1	1,000	1
	สสค.อุทัยธานี	1	3	-	-	1
รวม		3	6	2	1,000	2

หมายเหตุ : 1. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 45 กำหนดว่า ในกรณีที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นลูกจ้าง ให้นายจ้างแจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนั้นต่อพนักงานตรวจแรงงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เด็กเข้าทำงาน
2. สสค. หมายถึง สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งจัดเวลาพักน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด

ในไตรมาส 3 (ก.ค. - ก.ย.) พ.ศ. 2564 ไม่มีสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แห่งใด จัดเวลาพักน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา

ในไตรมาส 3 (ก.ค. - ก.ย.) พ.ศ. 2564 ไม่มีสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แห่งใด ให้เด็กทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา ตามมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด

ในไตรมาส 3 (ก.ค. - ก.ย.) พ.ศ. 2564 ไม่มีสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แห่งใด ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

29

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานที่มีลักษณะงานตามที่กฎหมายห้าม

ในไตรมาส 3 (ก.ค. - ก.ย.) พ.ศ. 2564 ไม่มีสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แห่งใด จ้างเด็กทำงานตามที่กฎหมายห้าม อันได้แก่งานดังต่อไปนี้

- 1) งานหลอม เป่า หล่อ หรือรีดโลหะ
- 2) งานปั๊มโลหะ
- 3) งานเกี่ยวกับความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน เสียง และแสง ที่มีระดับแตกต่างจากปกติ อันอาจเป็นอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 4) งานเกี่ยวกับสารเคมีที่เป็นอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 5) งานเกี่ยวกับจุลชีวันเป็นพิษซึ่งอาจเป็นเชื้อไวรัส แบคทีเรีย รา หรือเชื้ออื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 6) งานเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ วัตถุระเบิด หรือวัตถุไวไฟ เว้นแต่ทำงานในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 7) งานขับหรือบังคับรถยกหรือปั้นจั่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 8) งานใช้เลื่อยเดินด้วยพลังไฟฟ้าหรือเครื่องยนต์
- 9) งานต้องทำไต่ดิน ไต่ฝ้า ไต่ถ้ำ อุโมงค์ หรือปล่องในภูเขา
- 10) งานเกี่ยวกับกัมมันตภาพรังสีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 11) งานทำความสะอาดเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ขณะที่เครื่องจักรหรือเครื่องยนต์กำลังทำงาน
- 12) งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป
- 13) งานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในโรงงานฆ่าสัตว์ สถานที่เล่นการพนัน สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และสถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในไตรมาส 3 (ก.ค. - ก.ย.) พ.ศ. 2564 ไม่มีสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แห่งใด จ้างเด็กทำงานในโรงงานฆ่าสัตว์ สถานที่เล่นการพนัน สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และสถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และการเรียกหรือรับหลักประกันเพื่อการใด ๆ จากฝ่ายลูกจ้าง ซึ่งเป็นเด็ก

ในไตรมาส 3 (ก.ค. - ก.ย.) พ.ศ. 2564 ไม่มีสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แห่งใด เรียกหรือรับหลักประกันเพื่อการใด ๆ จากฝ่ายลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

ผลการดำเนินการที่สำคัญ ไตรมาส 3 : กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2564

31

1. ประชุมคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ครั้งที่ 1/2564

เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2564 เวลา 09.30 น. ปลัดกระทรวงแรงงาน (นายสุทธิ สุโกศล) เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ครั้งที่ 1/2564 ในรูปแบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพผ่านระบบ Zoom โดยมี อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (นายอภิญญา สุจริตตานันท์) ผู้อำนวยการกองคุ้มครองแรงงาน (นางสาวกาญจนา พูลแก้ว) และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม โดยที่ประชุมได้พิจารณา (ร่าง) รายงานสถานการณ์เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 นโยบายระดับชาติและแผนปฏิบัติการด้านการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565 และการทบทวนและแก้ไขประกาศคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เรื่อง ประเภทงานอันตรายสำหรับแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ของประเทศไทย ฉบับลงวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ณ ห้องประชุมประสงค์ รัตนันท์ ชั้น 5 อาคารกระทรวงแรงงาน

2. เพิ่มศักยภาพพนักงานตรวจแรงงานในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และการบังคับใช้แรงงาน

32

เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2564 อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (นายอภิญญา สุจริตตานันท์) เป็นประธานเปิดโครงการเพิ่มศักยภาพพนักงานตรวจแรงงานในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และการบังคับใช้แรงงาน เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการตรวจแรงงานให้พนักงานตรวจแรงงานมีความรู้ความเข้าใจในสาระสำคัญของกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงาน สามารถวิเคราะห์ลักษณะความผิดที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความผิดฐานค้ามนุษย์ด้านแรงงาน การใช้แรงงานเด็ก และการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ จนนำไปสู่การคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงานสามารถประสานงานและส่งต่อกรณีที่น่าจะเป็นกรณีการค้ามนุษย์ด้านแรงงานไปยังทีมสหวิชาชีพและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาคผนวก

แบบแจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี
ตามมาตรา 45 (1) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 (คร.2)

แบบ คร. ๒/๒๕๕๘

แบบแจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ตามมาตรา ๔๕ (๑)

ข้าพเจ้า ☐ บริษัท/ห้างหุ้นส่วนจำกัด
โดยนาย/นาง/นางสาว.....เป็นนายจ้าง
☐ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....เป็นนายจ้าง
สถานประกอบกิจการชื่อ.....
ประกอบกิจการ.....
ตั้งอยู่เลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....สถานที่ใกล้เคียง.....

ข้าพเจ้าได้ว่าจ้างลูกจ้างชื่อนาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....
สัญชาติ.....เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ. หมายเลขประจำตัวผู้ถือบัตรประชาชน
(กรณีแรงงานต่างด้าวให้ระบุเลขที่หนังสือเดินทางหรือใบอนุญาตทำงาน).....
ภูมิลำเนาบ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....ระดับการศึกษา.....
บิดาชื่อนาย.....อาชีพ..... มารดาชื่อนาง/นางสาว.....
อาชีพ.....หรือผู้ปกครองชื่อ.....อาชีพ.....
เข้าทำงานเป็นลูกจ้างเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ข้าพเจ้ารับลูกจ้างมาจาก บริษัท/ห้างหุ้นส่วนจำกัด.....
หรือนาย/นาง/นางสาว..... นามสกุล.....ที่อยู่.....
เกี่ยวข้องกับลูกจ้างเป็น.....

ข้าพเจ้าให้ลูกจ้างทำงานในหน้าที่.....
โดยมีลักษณะงาน ดังนี้.....
อัตราค่าจ้างเป็นรายเดือน/วัน/ชั่วโมง ละ.....บาท หรือตามผลงานหน่วยละ.....บาท
เวลาทำงาน ตั้งแต่.....น. ถึง.....น. เวลาพัก.....ชั่วโมง/วัน แบ่งเวลาพัก ดังนี้ ช่วงที่ ๑
เวลา.....น. ถึง.....น. ช่วงที่ ๒ เวลา.....น. ถึง.....น. ช่วงที่ ๓ เวลา.....น.
ถึง.....น. วันทำงาน.....วัน/สัปดาห์ วันหยุดประจำสัปดาห์คือวัน.....
วันหยุดตามประเพณี.....วัน/ปี วันหยุดพักผ่อนประจำปี.....วัน/ปี สวัสดิการ.....

สถานที่ทำงานเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....สถานที่พักของลูกจ้างเลขที่.....
พักอาศัยอยู่กับ.....เกี่ยวข้องเป็น.....

ข้าพเจ้าได้แนบ ☐ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/หนังสือเดินทาง/ใบอนุญาตทำงาน หรือ

- ☐ สำเนาทะเบียนบ้าน หรือ
☐ สำเนาใบสุทธิ หรือ
☐ หลักฐานทางการแพทย์ที่แสดงว่าเด็กนั้นมีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป พร้อมรูปถ่าย และ
☐ สำเนาเอกสารหลักฐานการว่าจ้างลูกจ้างเข้าทำงาน (ถ้ามี)

ลงชื่อ.....นายจ้าง/ผู้แทนนายจ้าง

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

**แบบบันทึกการเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี
ตามมาตรา 45 (2) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 (คร.3)**

แบบ คร. ๓/๒๕๕๘

แบบบันทึกการเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีตามมาตรา ๔๕ (๒)

35

๑. สถานประกอบกิจการ

☐ บริษัท/ห้างหุ้นส่วนจำกัด

โดยนาย/นาง/นางสาว.....นายจ้าง

☐ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....นายจ้าง

สถานประกอบกิจการชื่อ.....ได้ว่าจ้าง

ลูกจ้างชื่อนาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล..... สัญชาติ.....

เกิดวันที่.....เดือน..... พ.ศ. เป็นลูกจ้างเมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ.

๒. สภาพการจ้างเมื่อเริ่มเข้าทำงาน

ทำงานในหน้าที่..... ลักษณะงานที่ทำ.....

อัตราค่าจ้างเป็นรายเดือน/วัน/ชั่วโมง ละ.....บาท หรือตามผลงานหน่วยละ.....บาท

เวลาทำงานตั้งแต่.....น. ถึง.....น. เวลาพัก.....ชั่วโมง/วัน แบ่งเวลาพัก ดังนี้

ช่วงที่ ๑ เวลา.....น. ถึง.....น. ช่วงที่ ๒ เวลา.....น. ถึง.....น.

ช่วงที่ ๓ เวลา.....น. ถึง.....น. วันทำงาน.....วัน/สัปดาห์ วันหยุดประจำสัปดาห์

คือวัน..... วันหยุดตามประเพณี.....วัน/ปี วันหยุดพักผ่อนประจำปี.....วัน/ปี

สวัสดิการ.....

อื่นๆ.....

๓. สภาพการจ้างที่เปลี่ยนแปลง

ครั้งที่	ทำงานในหน้าที่/ ลักษณะงานที่ทำ	อัตราค่าจ้าง	เวลาทำงาน	เวลาพัก	วันหยุด	สวัสดิการและอื่นๆ	วันเดือนปี ที่เปลี่ยนแปลง สภาพการจ้าง	ลายมือชื่อ นายจ้าง/ผู้แทน นายจ้าง วัน/เดือน/ปี

**แบบแจ้งการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี
ตามมาตรา 45 (3) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 (คร.4)**

แบบ คร. ๔/๒๕๕๘

36

แบบแจ้งการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ตามมาตรา ๔๕ (๓)

ข้าพเจ้า ☐ บริษัท/ห้างหุ้นส่วนจำกัด
โดยนาย/นาง/นางสาว เป็นนายจ้าง
☐ นาย/นาง/นางสาว นามสกุล เป็นนายจ้าง
สถานประกอบกิจการชื่อ
ประกอบกิจการ
ตั้งอยู่เลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย ถนน
แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์
โทรศัพท์ สถานที่ใกล้เคียง

ข้าพเจ้าได้ว่าจ้างลูกจ้างชื่อนาย/นาง/นางสาว นามสกุล สัญชาติ เกิดวันที่ เดือน พ.ศ. หมายเลขประจำตัวผู้ถือบัตรประชาชน (กรณีแรงงานต่างด้าวให้ระบุเลขที่หนังสือเดินทางหรือใบอนุญาตทำงาน)
ภูมิลำเนาบ้านเลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย ถนน
แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์
โทรศัพท์ เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. และ
ได้แจ้งการจ้างต่อพนักงานตรวจแรงงานตามแบบ คร. ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้าขอแจ้งการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี เนื่องจาก

☐ ลูกจ้างลาออก เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ.
สาเหตุการลาออก

☐ เลิกจ้างลูกจ้าง เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ.
สาเหตุการเลิกจ้าง

อื่นๆ

รวมระยะเวลาการจ้างลูกจ้างเข้าทำงาน ปี เดือน วัน

สิทธิประโยชน์ที่ข้าพเจ้าจ่ายให้แก่ลูกจ้างเมื่อสิ้นสุดการจ้าง

ค่าจ้าง บาท

ค่าชดเชย บาท

ค่าชดเชยพิเศษ บาท

ค่าจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า บาท

อื่นๆ

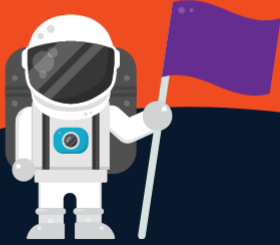
เมื่อลูกจ้างสิ้นสุดการจ้างแล้วปรากฏว่า

- ☐ กลับภูมิลำเนา
☐ ทำงานในสถานประกอบกิจการใหม่ ชื่อ
ที่ตั้ง
☐ อื่นๆ

ลงชื่อ นายจ้าง/ผู้แทนนายจ้าง

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายนิยม สองแก้ว

อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ผู้จัดทำรายงาน

นางนิตยา โพธิ์สุข

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน

พินิจาตรีพีระ โชคนุญเจริญ

นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ

รักษาการในตำแหน่ง

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาตรฐานแรงงาน

ผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบายและแผนงาน

นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ

นางสาวดวงใจ ลิ้มพันธ์

นักวิชาการแรงงานชำนาญการ

นางมลฤดี ชันธสนธิ์

นักวิชาการสถิติปฏิบัติการ

นายเกียรติชัย เตชนิรันดร์

นักวิชาการสถิติปฏิบัติการ

นางสาวภัทรนันท์ สุภาพล

เจ้าพนักงานแรงงาน

นางสาวจิรภัทร โกสินทร์

เจ้าหน้าที่ธุรการ

นางสาวสุกัญญา ฤทธิจันทร์

นางสาวสุริย์รัตน์ เสวกวงษ์

หน่วยงานเจ้าของเรื่อง

งานวิชาการ กลุ่มงานนโยบายและแผนงาน สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน

E-mail : Vichakarn@labour.mail.go.th | โทร 02-660-2136

ขอขอบคุณ

ขอขอบคุณสำนักงานสถิติแห่งชาติ และหน่วยงานต่าง ๆ

ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ที่ให้การสนับสนุนด้านข้อมูล

ประกอบการจัดทำรายงานฉบับนี้

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ถนนมิตรไมตรี แขวงดินแดง เขตดินแดง
กรุงเทพมหานคร 10400

สายด่วนกระทรวงแรงงาน
1546 หรือ 1506 กด 3
<https://www.labour.go.th>

กสร. คุ้มครองสิทธิ
พัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน

